

mortalia existunt. **E**t hec quo ad talem materiam nature primorum motuum delectationis et consensus in actu. ordinisque et progressus tenentur. in quantum de eis ad propositum huius octavi tractatus istius libelli tractandum occurrebat. dicta sufficiunt. Qui latiora videre voluerit habet ut in superioribus in simili tactum est. doctores plurimos. tam magistrum in. ij. sententiarum quam alios super dicto passu tractantes. quos etiam beatus Thomas. primus secundae secundae partem suae summe

2 De tribus ad gra-

uitatem peccati conferentibus. **V**ia vero iam receter. et etiam in superioribus maxime in declaratione nature et qualitatis peccati mortalis. dictum et monstratum est. quod non nisi actus aliquis de sui forsan natura ex suo genere peccatum non esset. vel forsan veniale solus. ex intentionis corruptione. vel ratione remorsus conscientie seu aliqua alia circumstantia. potest peccatum mortale effici. Ex propter etiam ad clarioris semper cognitionem distinctionis seu nature peccati venialis a peccato mortali. circa cuius declarationem presens principaliter materia versatur. visum est expediens de his tribus hic summam aliquam perstringere. De intentione ac fine actionis seu operationis. De esse sui natura et qualitate conscientie. De natura qualitate ac numero circumstantiarum.

De intentione ac fi-

ne actionis seu operationis. **I**n circa primum est advertendum quod intentio in generali. puta hic et in materia moralis. scilicet virtutis et peccati sumitur sic describitur. Intentio est actus voluntatis in aliquo fine tendentis. per aliquid vel aliquod ad illum finem ordinata. Dicitur enim intentio quasi in illud tentio. Nam intentio semper respicit aliquid ut finem scilicet. scilicet quod illud est terminus voluntatis. Ex quo clare apparet quod intentio de se importat et denotat quandam distantiam illi quod sic intendit. Et ideo quando voluntas fertur et intendit immediate in aliquid etiam si illud sit finis ultimus quem tunc sibi constituit. terminusque ipsius voluntatis quod per tunc habet. non dicitur tamen proprie esse intentio. sed quoniam affectus seu voluntas in aliquid tamen finem ultimum quem sibi tunc constituit. vel tamen ad illum finem ordina-

tum fertur et tendit. non immediate sed mediis. tibus alijs per quod in illud in quod sic fertur et tendit. nunc puenire tunc proprie est intentio. Ut gratia alicuius exempli fertur et tendit principaliter affectus alicuius seu voluntas in suam finale salutem. et propter ipsam facilius assequendam intendit corpus suum domare et spiritum subijcere. ut hoc congruenti. et cum saniori consilio et auxilio facere possit. intendit religionem aliquam intrare. et per hoc faciendo ad aliquem locum talis religionis ire. Iste talis respectu salutis sue quod est ultimus finis. quem tunc sibi constituit. respectu etiam dominationis sui corporis ac ingressus religionis. quod sunt fines medij ad illum scilicet finem ut tunc ordinati. dicitur proprie habere intentionem. Respectu vero additionis talis loci illius religionis. licet sit quedam voluntatis dispositio. non tamen proprie dicitur esse intentio. **E**x precedenti intentionis in generali descriptione clare et facilius elicitur per descriptionem intentionis recte. per additionem scilicet istorum verborum debitum et debito modo. Et etiam intentionis puerse seu corrupte. per additionem oppositorum seu contrariorum verborum scilicet indebitum et indebito modo. Sic tamen quod in descriptione intentionis recte. illa duo verba scilicet debitum et debito modo coniunctim accipiuntur. cum ipsa duo ad hoc quod intentio sit recta necessario habeant concurrere. In descriptione vero intentionis puerse seu corrupte. illa duo verba opposita scilicet indebitum et indebito modo. accipiuntur diuisim cum alterum eorum ad hoc quod intentio puerse vel corrupta existat per se sufficiat. Et tenim (ut sepe dictum est) plura necesse est ad virtutem concurrere quam ad viciu. immo per defectum vnius eorum que necessario ad virtutem requiruntur. transitur in viciu. **S**u per quibus quantum ad intelligentiam naturae effectus intentionis respectu eorum quod iam in hoc octavo tractatulo huius libelli circa materiam peccati mortalis et peccati venialis tractata sunt et tractabuntur spectare et sufficere videtur. subiunguntur hic aliqua regule notabiles. **P**rima regula est. Ex fine principaliter intento id est respectu finis ultimi. qui principaliter in aliquo actu intenditur. actus ille attendi considerari. et iudicari habet. ad hoc scilicet quod dicatur et iudicetur bonus vel malus. meritorius vel demeritorius. Iuxta quod intelligitur applicari per dictum christi

Compendiū Theologie

Mathei. vi. Si fuerit oculus tuus simplex totū corpus tuū lucidū erit. Ubi iuxta August. per oculū significat intentio. Et intelligitur hec regula de his maxime actibus/qui alias ex seipsis sunt indifferentes. i. qui de suo proprio esse/propriaque natura/sine cōcurfu alterius cause seu alterius circūstantie / nō habent q̄ sint boni vel mali. Ut gratia exempli leuare festucā de terra. vel mouere manū. Nam si tales actus de proprio suo esse propriaque natura haberēt q̄ essent boni vel mali aliter esset dicendū. vt clare p̄ regulas sequētes videri poterit. **S**cōda regula. Actus de seipso malus/ex fine bono principalit̄ intento nō efficit bonus. Ut gratia exēpli. furari vel depredari. q̄ sunt actus de se mali etiā si ea principaliter intētiōne ad hūc q̄ principaliter finem fiant. vt exinde in dei honore fiat elemosina. nō propt̄ hoc boni efficiūtur. **T**ertia regula et opposita. Actus de seipso bonus/ex fine malo principaliter intēto/efficitur malus. Ut grā exēpli. De elemosina vel orōne vel p̄dicatōe que principaliter propter vanā gloriā. mundanā. vel propter lucrū tpale habendū. et adipiscendū vel hōi fieret. Et ratio diuersitat̄ istarū duarū regularū ex descriptōe intētiōnis recte et intētiōnis puerse seu corrupte supra positis alijsq̄ etiā ibi dem dictis clare apparet. Quia ad intētiōnē rectā/duo requirunt̄ sc̄z q̄ tendentia voluntatis sit in finē debitū. et q̄ sit per media ad illū finē debito modo ordiata. Ad intētiōnem vero puerfam seu corruptam sufficit defectus vel malicia in vno istorū sc̄z vel q̄ finis principaliter intētus sit de se malus. vt potuit tertia regula. Vel q̄ media p̄ que ad illū finē tendit̄ sint de se mala vt ponit scōda regula. **Q**uarta regula. Vna et eadē principalis intētiō finalis. i. in aliquē finem principaliter tendens. plures actus se inuicē consequētes etiā diuersimode et distanter abinuiicē factos/potest in bonū et ad meritū. vel in malum et demeritū informare. Ut grā exēpli. Respectu intētiōis recte intendit aliq̄s vnū solidū pro deo in elemosinā / p̄ duodecim sibi inuicē succedentes dies elargiri. et dare sic sc̄z q̄ qualibet die dabit vnū denariū. Si a casu contingat istū hōiem datōnē aliquorū istorū denarioꝝ p̄ aliq̄b̄ istorū duodecim dieꝝ obliuisci et itermit-

tere. et in alios dies reparare et facere. donatio ista/nihilominus sic in alijs dieb̄ facta propter primā principalē intētiōem erit meritoria. de intētiōne vero p̄ euerfa/facilius est dare exemplū cū facilius cōtingere possit. **Q**uinta regula. Finē sub fine seu intētiōem sub intētiōne/pōt quis ad meritū vel demeritū seu meritorie aut demeritorie qd̄ idem est/ponere cōsentire et habere. dictosq̄ fines seu intētiōnes/sic sibi inuicē subordinatos/pōt vna et eadem principalis et finalis intētiō/in bonū vel malū meritū vel demeritū informare. **U**t gratia exēpli. Respectu principalis et finalis intētiōis recte. intendit aliq̄s ire ad for̄ ad hūc finē q̄ ibi emat medicinas. ipsas autē medicinas ad hunc finē emit/vt ab aliqua infirmitate curet. Ad hūc vero finem ab illa infirmitate curari desiderat. vt aptius et melius deo seruiat. Clarū et certū est/q̄ in isto casu/omnes iste p̄cedētes voluntates et intētiōes/que sic circa istos diuersos fines ferūtur et tendunt/ per illā principalē et finalē intētiōnem/ aptius et melius deo seruiendi. in bonū et ad meritum informant̄. et propter eā/ bone et meritorie existūt. immo in tali casu qm̄ sc̄z voluntas in aliquos fines seu intētiōes sic sibi inuicē ad aliquē principalē et vltimū finē subordinatos principaliter propter ipm̄ principalem et vltimū finē fert̄ et tendit. licet illi fines seu intētiōnes/ plures sint et diuersi. nō tamen proprie debet dici nec proprie est nisi vn̄ et idem ip̄ voluntatis motus. Et intelligūtur hec in ista regula dicta. etiā si tēpe realis executōis seu adimplētōis illoꝝ actū sup̄ quibus sic dicte p̄cedētes voluntates seu intētiōnis ferūtur et tendūt/ illa principalis et finalis intētiō non realiter et de facto in mente habere. **A**tputa quia p̄ tunc/ vel nō occurreret vel non attendere. sufficit enī q̄ p̄cesserit et in habitu habeat. **U**t verbi gratia in exēplo statū posito detur q̄ ille talis qui sic ab aliqua infirmitate curari desiderat/vt aptius et melius deo seruiat tēpe quo emit medicinas ad hoc vt a dicta sua infirmitate curari possit. et tēpe quo predictis medicinis ad dictā suā curationē emendis ad for̄ vadit/ et illā principalē et finale intētiōem aptius et melius deo seruiendi nō realiter et de facto in mente habeat. qz tūc for̄san vt dictum est

vel non sibi occurrit vel non attendit. nihilominus tamen / cū per prius eā habuerit / adhuc in habitu (vt p̄supponit) habeat. illa principalis et finalis intentio / aptius et melius deo seruiēdi / istos actus emendat / et medicinas et cunctas ad formam seu voluntates et intentiones que sup̄ ipsiis ferunt / informabit et bonos et meritorios efficiet / ac si tūc illā principalē et finalē. intentiōem. aptius. et melius deo seruiēdi in mēte realiter et de facto habuisset. **R**espectu vero principalis et finalis intentiōis puerse seu corrupte / facilius (vt statim in regula precedenti tactū est) dari potest exemplū. **I**ntelligant etiam predicta respectu tamē principalis et finalis intentiōis recte / actuumque bonorum et meritoriorum. dum tamē interdictos actus seu fines / sic sibi ad vltimū finē principalis intentiōis subordinatos. et sup̄ quibus hōi precedentes voluntates seu intentiōes sic ferunt et tendunt. nō intēniat seu intendat aliquis actus seu finis ex seipso / suaque propria natura / illi fini sic principaliter intēto quoad meritū difformis et oppositus. et qui voluntatē seu intentiōem que sup̄ ipm̄ fert et tendit possit puertere seu corrūpere. Pro quo aptius declarādo / ponit sexta regula. **S**exta regula. Quotienscūque int̄ plures actus seu fines sibi inuicē ad aliquē finē vltimū alias ex seipso bonū et meritoriū principaliter intentū subordinatos intēniat / seu intendit aliquis actus seu finis illi fini sic principaliter intēto ex seipso suaque propria natura quoad meritū difformis et oppositus. voluntatemque seu intentiōem que sup̄ ipm̄ fertur et tendit puertere et corrūpere / talis actus seu finis mediū sic intēniens. nō informat ad meritū p̄ illā principale et intētiōem illius finis vltimi sic de seipso meritorij. quin potius ipam principale et finalē intētiōem omnesque alios fines seu intentiōes precedentes. etiā alias ex seipsis bonos et meritorios deformat quodāmodo deprauat. **V**erbi gratia. Intendit aliquis ire ad aliquā domū et ad hunc finē in illā domū vult ire / vt ibidem luxuriet. ad hūc autē finē luxuriari vult / vt sanior inde efficiat. ad hūc vero finem vult sanior effici / vt aptius et melius deo seruiat. Iste finis vltimus principaliter intētus aptius et melius deo seruiēdi. qui alias ex seipso bonus est et meritorius / illam

voluntatē seu intētiōem que sic sup̄ illū actum luxuriandi fert et tendit / a minori illū actum si a casu cōmitteret. cū ex seipso suaque natura sit illi vltimo fini sic principaliter intēto quo ad meritū / difformis et oppositus ad p̄dictam voluntatē seu intētiōem que sic sup̄ eū fert et tendit. puertere et corrūpere. nullo modo ad meritum reformare potest. quā potius illa puerse et corrupta voluntas et intētiō / ipam vltimam et principale intētiōem / ac omnes alios fines et intētiōes precedentes / deformat et quodāmodo deprauat p̄ ampliusque ac grauius faceret actus si a casu cōmitteret. **E**t ratio horū est. quia vna voluntas seu intētiō ex seipso puerse seu corrupta. plures voluntates seu intētiōes alias ex seipsis bonas deprauare potest / sed nō econtra. **U**na etenim bona voluntas seu intētiō / nō potest plures ex seipsis malas / bonas efficere. immo nec plures bone etiā se inuicem consequentes / vnā ex seipso malā bonam efficere possunt. Quia vt in superioribus sepe dictū est. ad bonitatē et rectitudinem alicuius voluntatis seu intētiōis plura necesse habent concurrere. quā ad eius maliciā seu corruptiōem. immo ad eius maliciā seu corruptiōem sufficit defectus vni eorū que ad bonitatē et rectitudinē constituendā necessario requirunt. **I**ntelligant etiam ea que sic statim supra / tam de actu interiori ipsius voluntatis. quā etiā actu exteriori. exinde cōsequentiū p̄ principale et finale intētiōem quoad meritū vel demeritū. informatiōe dicta sunt. quā hōi principale et finalis intētiō. tales actus interiores voluntatis / et a fortiori ipsos actus exteriores si exinde consequantur / precedit vel cōcomitat. Nam si huiusmodi principale et finalis intētiō tales actus subsequeret. aliter veniret dicendū. **E**tenim vt iam statim innuī visum est. triplici quātū ad hanc materiā cōcernit potest ipsa intētiō. siue de recta / siue de puerse et corrupta accipi velit / respectu supra dictorum actuum. tam scilicet interiorum ipsius voluntatis quā exteriorum inde cōsequentiū / cōsideratiōe comprehendendi. **U**no modo vt eos p̄cedēs. alio modo vt eos cōcomitans. alio modo vt eos subsequēs. **D**e intētiōe autem / predictos actus p̄cedere. quomōdo et quādo eos quoad meritū et demeritū informare habeat et iformet. satis in superioribus tractatū

Compendiū theologie

et declaratum est. **D**e intentōe vero/hmōi actus cōcomitāte/hoc idē scz quō et quādo eos informare habeat et informet. ex supius etiā tractatis clare elici et cōcipi potest. Etenim si intentio tales actus precedēs ipsos quo ad meritū et demeritū iuxta tamen modificatōnes et declaratiōes supra etiā tactas informare potest et quōque informat. hoc idē nō dubiū iuxta easdē tamen modificatōes facere poterit et valebit intentio ipos actus realiter et de facto cōcomitans. **D**uo vero ad intentiōes tales interiores voluntatis actus. ac etiā exteriores exinde pueniētes subsequētē seu supaccedentē/advertenda sunt quae sequuntur. Et primo quantum ipsos actus interiores voluntatis in se et absolute cōsideratos concernit/et intentio/hmōi interioris actus voluntatis/subsequens seu supaccedens/nullo modo ex se ipsa potest eos quae ad meritum vel demeritū informare. i. meritorios vel demeritorios efficere/nisi quatinus illi actus interiores voluntatis/cū illa subsequenti seu supaccedenti intentiōe reiteraretur. Ut gratia alicuius exempli ad clariorē semp̄ intellectū. ut aliquis vult et in mēte disponit ire de roma in hirlm. et per hoc sibi equū et alia necessaria preparat. nō quidem pro tūc nec per prius relatiōe seu reflexiōne quacūque habita in deū. scz forsā (ut interdum cōtingit) sola causa societatis vel alia. vult postmodū iste dictā suam voluntatem seu propositū quō sic habuit/in deum referre. ut scilicet illud propositū et voluntatē quā sic de cūdo in hirlm simpliciē habuit. habuerit intentiōem deo seruiendi et complacēdi. Ista intentio sic sibi supueniens. nullo modo potest ex se ipsa illum actū interiorē voluntatis seu illud propositum quod sic per prius de cūdo in hirlm habuit/informare. sic scz quae eius bonitas seu meritū/ex ista subsequenti et superaccedenti intentiōe dependere possit. nisi iterū illū interiorē actū voluntatis seu propositū/cū ista intentiōe subsequenti/ille homo reiteraret. sic scz quae illā voluntatē et propositū quō sic de cūdo in hirlm simplr̄ habuit/rehaberet intentiōe deo seruiēdi et complacēdi quō si faceret/et a casu in dicto suo proposito sine sua culpa impediret/iste actus voluntatis sic cū ista intentiōe subsequente reiteratus meritorius esset. vbi prior et precedens nō fuisset. Et rō clara est. quia iam ille interi-

or actus voluntatis seu illud propositū/sic istam intentiōem subsequētē precedēs tpe quo ista intentio accedit/est quasi in factum eē. et quodāmodo in p̄terito et nō eē quare nisi reiteraret/nullo modo videt per subsequētē intentiōem informari posse.

Quo rō ad ipsos actus exteriores. ex ipse scz interioribus actibus voluntatis proueniētes. hmōi actus/sub duplici specie/duplici quae qualitate quantum ad hanc materiā p̄tinet/cōsideratiōni occurrūt. Sūt etenim aliqui respectu prime speciei. simplices in se. i. qui de sua natura etiā si quēdā successum habeāt. nō tamē ex pluribus et diuersis alijs actibus de se cōpletis vel longo tractu tempis subsistere seu constare habēt. ut gratia exempli. Dareynam elemosinā celebrare vna missam. et hmōi. Alij vero sunt et secūde speciei. cōpositi in se. i. quae de sui natura ex pluribus et diuersis alijs actibus de se cōpletis. vel ex longo et in diuersa tempa tractu subsistere et cōstare habēt ut gratia exempli. Diu in religione viuere. in longā pegrinatōem ire. et hmōi. **R**ursum possunt predictarū duarū specierū actus sub duobus diuersis qualitatibus (ut tactū est) cōsiderari. Vel scz putantur in factū esse. i. p̄fecti et cōpleti. Vel prout sunt adhuc in fieri. i. iam incepti et nondū p̄fecti seu completi. De quibus magis per exempla subinserta liq̄re poterit. **P**remissa igitur ad propositū applicādo dici potest. quae actus prime qualitatis scz quae sunt in factū esse. i. p̄fecti et cōpleti/cuiuscūque predictarū specierū existant. siue scz simplices siue cōpositi. intentio subsequēs seu supaccedēs. nullo modo potest ex se ipsa quoad meritū vel demeritū informare. Nec taliū actū bonitas seu malicia ex dicta subsequenti seu supaccedenti intentiōe dependere. Ratio clara est. quia tales actus cū p̄fecti et cōpleti et sic trāfacti sunt. nō sunt amplius in esse. quō autē amplius in eē nō existit. nō potest amplius per aliud subsequēs informari. nec ab eo quoquo modo dependere. Nec etiā iuxta modicū supius tacta/posset actus interior voluntatis/respectu taliū actū exteriorū sic transactorū. cum illa subsequenti seu postaccedenti intentiōe reiterari. Ut gratia exempli. et prior de actu simplici. Dedit aliquis cuidā indigētī unū florenum nihil tūc nec per ante/respectu istius dationis de deo cogitās. scz quia forsā ille indigēs

vicin⁹ suus erat vel alias sibi gratus. Si supaccedat isti vel subsequat intentō q̄ illum florenū voluerit dedisse ob dei reuerētiā et honore/ ista intentio sic subsequens seu supaccedēs/ nullo mō quoad meritū potest ex se ipsa illū actū scz illā dationē illius floreni informare. q̄ scz eā meritoria faciat. qz iā illa datio an accessum istū supueniētis intentōis. trāsijt. nec est amplius inesse sicut nec p̄t informari. Nec etiā respectu eius posset act⁹ interior volūtatis cū ista subsequēti r supueniēti intentione reiterari. De actu vero cōposito similiter exēplificari p̄t de illo q̄ de deo nihil tūc. nec p̄ antea respectu hui⁹ cogitās. nec tūc quicq̄ in deū deflectēs seu referēs iuerit de roma in hūlm. Si enī talis/ cōpleto dicto suo viagio/ velit illud in deū referre intētōneq̄ dei honoris fecisse. ista intentio supueniēs/ nullo mō p̄t illū actū sic cōpletū scz illud viagiū quoad meritū informare. Nec etiā posset actus interior ipsius volūtatis respectu eius cū illa subsequēti r supaccedēti intentōe reiterari iuxta quod satis declaratū est. **A**ctus vō scōde qualitatis q̄ scz sunt adhuc in fieri. iā iam incepti et nōdū completi. qd sic notāter dicit. Etenī. nondū incepti essent. intentio tunc supueniēs nō posset respectu eoz dicit subsequēs. seu post accedēs. si etiā am p̄pleti essent iā supra declaratū est. qd talis intentio oparetur. Hmōi igit actus prout in se ip̄s in suoq̄ esse totali considerant/ intentio subsequēs seu supaccedēs potest ex se ipsa q̄ad meritū vel demeritū scz q̄d informare. et q̄m qd etiā nō informabit. Secūdū qd enī nō informabit. qz. si ips illius act⁹ si sit actus de se simplex. oēs etiā alij singulares act⁹ ex quib⁹ vna cum alijs ille totalis act⁹ subsistit et cōstat si sit actus cōposit⁹ q̄ dictā intentōez sic subsequētē r supaccedentē precesserint. nullo modo q̄ad meritū vel demeritū poterant ab ea informari. Scōm qd autē informare poterit. qz illū totalē actū in se. nec non p̄tem de eo restantē si sit actus simplex. ac oēs etiā alios singulares act⁹ ex quib⁹ ille totalis actus subsistit r cōstat si sit act⁹ cōpositus/ illā supaccedentē r supueniētē intētōne subsequētes/ meritorios vel demeritorios efficiet. Ut grā exēpli. r p̄tio de actib⁹ simplicib⁹. Vult aliq̄s et dispo- nit celebrare missam. tūc nec p̄ antea respe-

ctu huius celebratōis consideratōem seu relatiōem in deū. habens. sed vel forsan p̄ pudore vitando. vel alia causa. Celebrat iste vsq̄ ad eplā. postmodū vanitatem suam cōsiderans/ compūgitur et intentōnem suā respectu huius celebratōis in deum referre incipit. sic scz q̄ intētōne honoris et reuerētie dei celebrare vult. Ista intentio supueniēs et supaccedēs. istū actū simplicē qui est adhuc in fieri/ q̄m qd informabit. qz scz ip̄s in se necnō partē quē de eo post illā intentōez supueniētē agēda restabat. ac etiā omnes alios singulares actus ex quib⁹ ip̄se totalis actus subsistit et cōstat. meritorios efficiet. et maxime. qz etiā respectu eoz/ actus interior voluntatis cū illa supaccedēti intētōne reiteratur⁹ est. q̄m quid etiā ista intētōne istū celebratōis missē actū nō informabit. qz p̄tem quē de eo an accessū dicit supueniētis intētōis acta erat scz oīa an eplā dicta. nullo mō informabit. nec meritoria efficiet. qz iam nō sunt in se nec etiā respectu eoz potest actus interior ipsius voluntatis cū illa supueniēti r accedēti intētōne reiterari. De actibus vō cōpositis pōt similiter exēplificari. et primo de actu cōposito/ q̄ad longū et ad diuersa tempa tractū seu successum. iuxta exēplū iam sup⁹ positum. de illo q̄ causa societatis vel alia vadit de roma in hūlm. pacta qz q̄tra et q̄nta p̄te itineris/ mutat intētōnem et p̄positū et in deum reflectit. ista intētōne sic supaccedens et supueniēs/ istū totalē actum quo ad qd informabit. scz quo ad totalē actū in se. et quoad oīa quē de eo post accessum dicit intētōis agenda restabāt. v̄puta reliquū itineris. labores picular et expēsas quas amodo sustinebit et faciet. q̄s meritorios efficiet. Quoad qd etiā non informabit. qz scz illā p̄tem itineris ante facti. laboresq̄ picular et expēsas p̄ prius habitos/ factos/ nullo modo p̄t ex se meritorios efficere vt iā statim de celebrāte missam declaratū est. Potest etiā sp̄ ad maiorem declaratiōem/ de actu ex diuersis singularib⁹ actib⁹ cōposito/ similiter. exēplificari de paup̄e. q̄ sola causa victus lautioris hūda/ vel alia nō de se meritoria. itrat religionē. et ibi sub tali intētōne aliquādiu v̄puta quatuor aut quinque annis viuit. pluresq̄ act⁹ ad regulā p̄tinētes/ nō mutata p̄tia cā seu p̄tio. p̄posito sui i gressus/

Compendiū theologie

facit et exequit. Cognoscit iste defectū suum. cōpunctusq; ppositū et intētionē suā mutat. omniaq; in deū referre incipit. et intētiōe deo seruiendi et ad regulā suā amodo in dicta religiōe vult viuere. Ista subsequēs supaccedēsq; intētiō/ istū actum viuendi in religiōe fm quid informabit. quia scz quo ad ipm actū in se ac etiā omnes alios singulares actus. qui post illaz supaccedentē intētiōem fiēt. qz eos meritorios. et istum vere religiosum q̄ prius nō erat/ efficiet. Quo ad quid etiā non informabit. quia oēs alios singulares actus precedētes. meritorios efficere nō potest. Hec etiā respectu eoz. cum transacti sint potest actus interior volūtatis cum ista supaccedēti intētiōe reiterari. Et ad istō ppositū respectu scz istoz actū qui sic in fieri existūt et intētiōis supaccedentis/ satis pertinere videt illud beati Gregorij in omelia. Restat vt quisq; ille est q̄ ad supnam patriā tēdit/ nequaq; se a vicijis mundi huius honestate cōtineat. Qui et si quedā aliq̄ndo bona pro honestate inchoat/ in eius intētiōe nō debet pmanere. nec p bono ope/ presentis huius mundi gloriā q̄rere. sed totā spem in redēptoris sui aduentu cōstituatur. etc. Ecce mentio de bonis inchoatis/ et de mutatōe intētiōnis etc. Et put in supiorib; exemplificatum est de informatōe ipoz actū quo ad meritū. simili modo exemplificari facile est de eoz informatōe quo ad demeritū cū eadem quo ad hoc ratō existat. **R**esolutio finalis est ista. q̄ intētiō actus/ tā interiores ipius volūtatis/ q̄ exteriores ex ipis procedētes/ qui realiter et trāfacti sunt. subsequēs seu superaccedens/ nullo modo potest ex se ipsa eos quo ad meritū vel demeritū informare. **Q**uero dicat actus interior volūtatis cum intētiōe subsequēti seu supaccedēti reiterari. etc. Jam pprie loquēdo illa reiteratio esset noua voluntatis actus. et sic respectu eius posset et deberet dici intētiō pcomitās et nō subsequēs. Sed ista p mediocrib; et simplicib; et q̄ magis conscientiarū scrupuli cognosci et quietari valeāt vt sepe tactum est/ ita late specificari et p exempla declarari libuit. **R**otandū insup et potest poni vt septima regula. Septima regula q̄ actō corporalis potest etiā meritoze ad aliquē finē tēpale referri. dūmodo finis ille tēpale.

um finaliter referat. Actō vero spūalis vt predicatio oratō et hmōi. nullo modo potest meritoze ad finē tēpale referri. etiam si illō tēpale finaliter in deū referat. Et hoc est in effectu qd̄ dicit. Aug. Debeamus māducare vt euāgelisem. nō autem euāgelizare vt māducem. **A**dvertēdū preterea q̄ etiā p modū cuiusdā regule et hec p octaua poni potest. Octaua regula q̄ si in aliquib; actib; seu actionibus/ ad diuersos fines sibi inuicē subordinatos tendentib; / primus vel mediū finis seu pinq̄or intētus ponat seu cōstituatur ali quod tēpale. ordo talis est puerfus. atq; hmōi sic ad istos fines ordinari demeritorij. Bene tamē etiā meritoze licitū est/ duos fines in aliquo actu cōstituere et intendere. vnū scilz tēpale. et aliū eternū dūmodo illud quod est eternū/ sit principalis et vltimus finis intētus. et nō econtra. **U**t gratia exēpli de istis duob; membris. **O**prabit aliq; sufficiens et idoneus/ s; indigens/ beneficiū ecclesiasticū. vt scz habeat vnde vitā suam sustētare. vt etiam maiorē habeat occasionē et facultatē deo debite seruiendi. **H**ic sunt duo fines licite intēti. vnus tēpale. et alius eternus. **S**i igit iuxta primū membrū huius notabilis seu regule/ finis p̄m seu ppior sit ipsum dei seruitiū debite facere. et finis vltimus et principalis sit sustentatōem vite habere. tūc ordo est puerfus et actus ad hos fines ordinari de se quo ad salutē eternā acquirēdā/ demeritorij. **S**i vero cōtrario modo procedat intētiō. sic scz q̄ finis primus seu pinq̄or sit sustentatōem vite habere. et finis vltimus ac principalis/ sit ipsum dei seruitiū facere. tūc ordo est rectus et bonus. actusq; ad hos fines debite ordinati quo ad salutē eternā acquirēdā meritorij. **E**t hec q̄ ad materiā intētiōis ac finis actiōis et opatiōis q̄ntū huic tractatui cōgruere visum est/ dicta sufficiāt.

De esse natura et

Qualitate conscientie. **Q**uero vero ad esse seu naturā ac qualitātē conscientie. est primū sciendū. q̄ cōscientia putat p̄rietatē vocabuli de se satis connotat/ duo dicit et importat. **P**rimo dicit et importat sciētiam. et fm hoc conscientia dici potest qd̄ā habitus naturalis. nō solū cognitiuus.

5